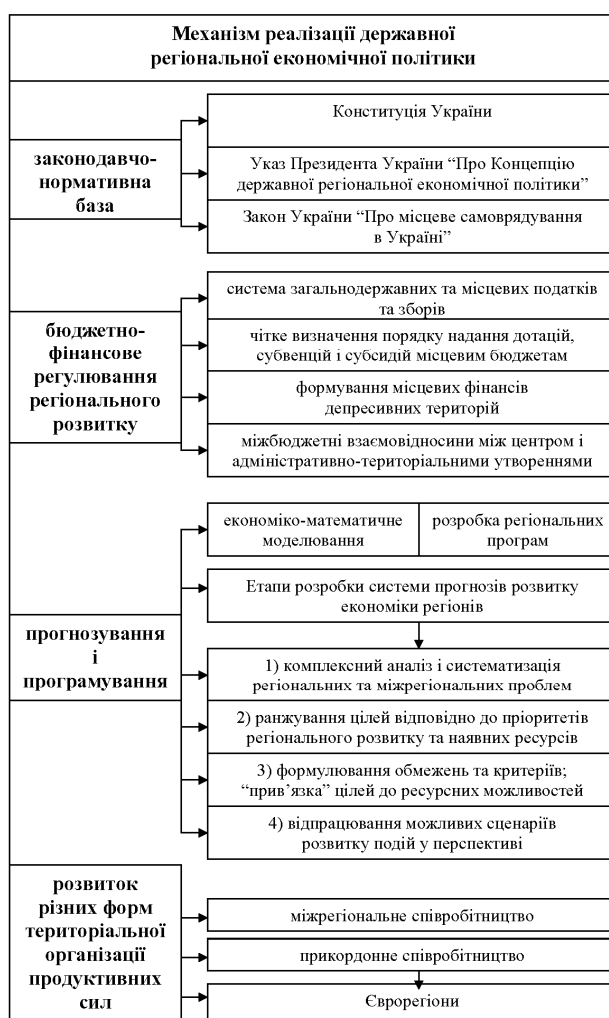
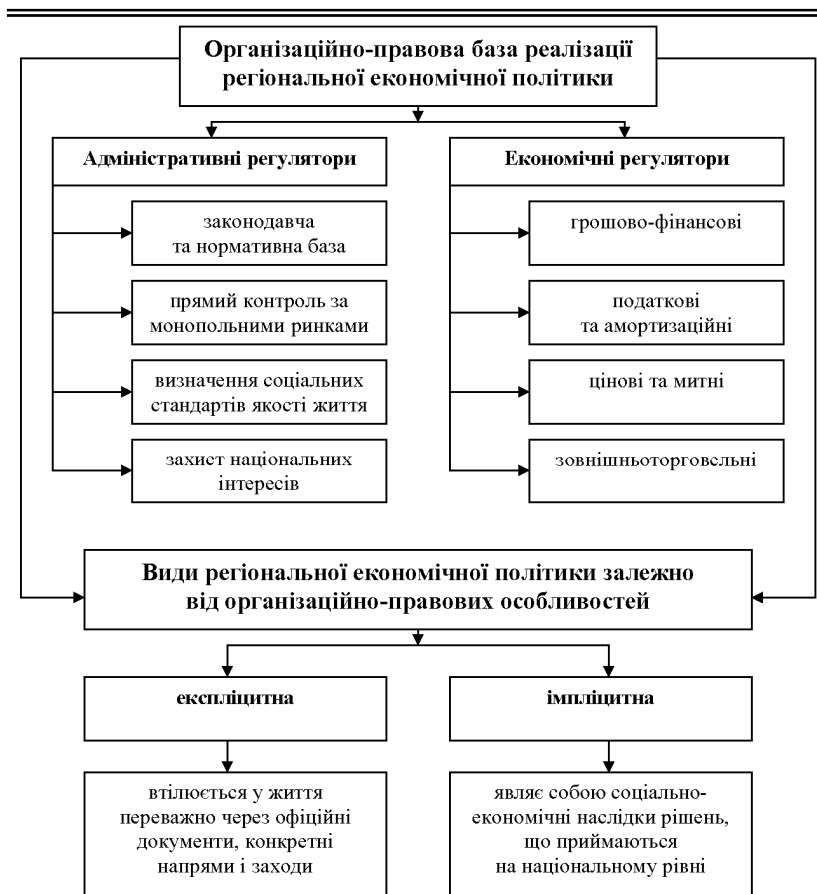

Тема 3

МЕХАНІЗМ РЕАЛІЗАЦІЇ

План семінарського заняття

1. Основні складові та сутність механізму реалізації державної регіональної політики.
2. Напрями вдосконалення механізму державної регіональної економічної політики.
3. Державне регулювання регіонального соціально-економічного розвитку на основі нормативно-правових важелів.
4. Державне регулювання регіонального соціально-економічного розвитку на основі економічних важелів.
5. Адміністративні методи регулювання регіонального розвитку.

6. Розробка регіональних програм як складова механізму реалізації державної регіональної політики.
7. Тенденції розвитку міжрегіонального і прикордонного співробітництва.
8. Єврорегіони як вища форма прикордонного співробітництва.
9. Регіональні засади управління державним сектором економіки.
10. Комунальна власність як основа місцевого самоврядування.
11. Формування системи управління комунальним сектором економіки.

Ключові поняття

Економіко-математичні моделі – певні формалізовані співвідношення, що описують основні взаємозв'язки між елементами еконо-мічної системи.

Експліцитна регіональна політика – втілюється у життя переважно через офіційні документи, конкретні напрями і заходи, і тому має чітко виражений регіональний характер.

Єврорегіон – форма транскордонного співробітництва між територіальними громадами або місцевими органами влади регіонів, які мають спільний кордон.

Імпліцитна регіональна політика – політика, що являє собою соціально-економічні наслідки рішень, що приймаються на національному рівні, і тому має неявний характер.

Механізм реалізації державної регіональної економічної політики – система конкретних економічних важелів та організаційно-економічних засобів, за допомогою яких здійснюється державний вплив на просторову організацію продуктивних сил, забезпечується соціально-економічний розвиток регіонів, вдосконалюється структура їх господарського комплексу.

Міжрегіональне співробітництво – будь-які зв'язки, що встановлюються між регіонами різних держав.

Прикордонне співробітництво – співпраця між територіями, розташованими вздовж кордонів сусідніх держав.

Прогноз – науково обґрунтоване бачення перспектив розвитку певного соціально-економічного процесу чи явища, а також можливих шляхів та засобів досягнення визначених цілей.

Теми рефератів

1. Регіональний аналіз особливостей приватизаційного процесу в Україні.
2. Проблеми вдосконалення міжбюджетних взаємовідносин.
3. Вплив НТП на розвиток регіональної політики в Україні.
4. Форми територіальної організації продуктивних сил.
5. Механізм реалізації державної регіональної політики.

Тести для самоконтролю

1. Що є першоосновою механізму державної регіональної економічної політики?
 - а) заходи, спрямовані на підвищення економічної самостійності територій;
 - б) законодавча база, що визначає взаємовідносини держави і регіонів та відповідні організаційні структури управління соціально-економічними процесами;
 - в) ієрархічна система узгоджених між собою економічних регуляторів впливу на регіональний розвиток;
 - г) державний вплив на просторову організацію продуктивних сил.
2. Цільове фінансування, пряма фінансова допомога, надання субсидій та субвенцій є методами:
 - а) опосередкованого економічного регулювання;
 - б) адміністративного регулювання;
 - в) прямого економічного регулювання;
 - г) активними.
3. Норма обов'язкових резервів, ставка міжбанківського кредиту, операції Національного банку з державними облігаціями на ринку цінних паперів є:
 - а) податковими економічними регуляторами з боку держави;
 - б) грошово-фінансовими економічними регуляторами з боку держави;
 - в) методами опосередкованого економічного регулювання;
 - г) методами прямого економічного регулювання.
4. Загальна мета прогнозу соціально-економічного розвитку регіонів полягає в:
 - а) удосконаленні структури господарського комплексу регіонів у майбутньому;

- б) розробці нової стратегії державної регіональної економічної політики;
- в) визначенні перспективних напрямів державної регіональної економічної політики на майбутнє;
- г) інформаційному забезпеченні об'єктивності управлінських рішень щодо оптимальних шляхів розвитку регіональної економіки у майбутньому.

5. Який з принципів регіонального прогнозування передбачає розгляд економіки регіону як важливої складової єдиного господарського комплексу країни?

- а) принцип єдності кількісних та якісних характеристик прогнозу;
- б) принцип ієрархічності вирішення соціально-економічних завдань;
- в) принцип системності;
- г) принцип єдності кількісних та якісних характеристик прогнозу.

6. Які з моделей соціально-економічного розвитку регіону описують взаємозв'язки між окремими елементами цілісної системи і тому мають обмежену сферу застосування та менш прогностичну цінність?

- а) динамічні;
- б) статистичні;
- в) детерміновані;
- г) стохастичні.

7. Співпраця між територіями, розташованими вздовж кордонів сусідніх держав носить назву:

- а) міжрегіональне співробітництво;
- б) територіальний поділ праці;
- в) прикордонне співробітництво;
- г) транскордонне співробітництво.

8. Сутність основного принципу транскордонного співробітництва полягає у:

- а) процесі інтегрування національних економічних систем;
- б) забезпеченні співробітництва кількох держав (або територій) на рівні органів місцевого самоврядування;
- в) залученні іноземних інвестицій;
- г) розвитку зв'язків та договірних відносин у прикордонних територіях з метою пошуку прийнятних рішень ідентичних проблем.

9. Що є основною передумовою успішного створення і функціонування єврорегіонів?

- а) націлення на вирішення конкретних соціально-економічних проблем кожного єврорегіону;
- б) спільність інтересів зацікавлених сторін;
- в) врахування місця країни в міжнародному поділі праці;
- г) ефективно діюча нормативно-правова база.

10. Що є об'єктами комунальної власності?

- а) житловий і нежитловий фонд, що належить місцевим радам;
- б) освітні заклади, об'єкти соціального обслуговування, заклади охорони здоров'я, об'єкти фізичної культури і спорту, громадського харчування та побутового обслуговування населення;
- в) власність фізичних та юридичних осіб;
- г) ремонтно-будівельні організації, водопровідно-каналізаційне господарство, міський транспорт, газове господарство.

Контрольні запитання

- 1. У чому полягає сутність державного сприяння розвитку депресивних регіонів?
- 2. Що включає в себе організаційно-правова база реалізації економічної політики?
- 3. Від чого залежить результативність державного регулювання різних напрямів регіонального розвитку?
- 4. Розкрийте сутність принципу побудови системи бюджетно-фінансових відносин.
- 5. Охарактеризуйте етапи розробки системи прогнозів розвитку економіки регіонів.
- 6. Яким чином Україна залучена до багатостороннього транскордонного співробітництва?
- 7. Які основні заходи для активізації розвитку прикордонних регіонів слід здійснити в Україні?
- 8. Розкрийте принципи управління комунальним сектором економіки.
- 9. У чому полягає відмінність щодо визнання суб'єктів права комунальної власності між Законом України "Про власність" та Конституцією України?

Практичні завдання

- 1. Проаналізуйте склад та структуру доходів місцевого бюджету Миколаївської області в динаміці. Структуру доходів місцевого бюджету покажіть графічно у вигляді кругової діаграми відповідно до бюджетної класифікації (податкові надходження, неподаткові

Таблиця 3.1

**Доходи місцевого бюджету Миколаївської області
(загальний та спеціальний фонди), млн грн.**

Склад доходів	Роки						Звітний рік у % до базисного року
	20__	20__	20__	20__	20__	20__	
Податкові надходження, всього: у тому числі — податки на доходи, податки на прибуток, податки на збільшення ринкової вартості; — податки на власність; — збори за спеціальне використання природних ресурсів; — внутрішні податки на товари та послуги; — інші податки.							
Неподаткові надходження							
Надходження від органів державного управління (по взаємних розрахунках з державним бюджетом, дотації, субвенції і т.ін.)							
Всього доходів							

2. Проаналізуйте склад та структуру видатків місцевого бюджету Миколаївської області в динаміці. Структуру видатків місцевого бюджету покажіть графічно у вигляді кругової діаграми. Зробіть відпо-відні висновки.

Таблиця 3.2

**Видатки місцевого бюджету Миколаївської області
(загальний та спеціальний фонди), млн грн.**

Склад видатків	Роки						Звітний рік у % до базисного року
	20__	20__	20__	20__	20__	20__	
Соціально-культурні заходи (охорона здоров'я, духовний та фізичний розвиток, освіта, соціальний захист та соціальне забезпечення)							
Промисловість, енергетика, будівництво, сільське і лісове господарство, рибне господарство та мисливство, транспорт, дорожнє господарство, зв'язок, телекомунікації, інформатика							
Міжбюджетні трансферти							
Інші видатки							
Всього видатків							

3. Порівняйте індекси цін по регіонам України (табл. 3.3). За результатами порівняння зробіть висновки.

Таблиця 3.3

Індекси цін по регіонам України (грудень до грудня попереднього року, відсотків)

Індекси цін	Центральний	Донецький	Західний	Придніпровський	Причорноморський	Харківський
Індекс споживчих цін						
Індекс обсягу продукції промисловості						
Індекс продукції сільського господарства						

Рекомендована література

1. Байцим В. Стратегічні напрями розвитку ефективного транскордонного й міжрегіонального співробітництва // Вісник НАДУ при Президентіві України. – 2006. – № 3. – С. 314-321.
2. Блейко Е.Д. Планування місцевого економічного розвитку: теорія і практика. – Львів: Літопис, 2002. – 416 с.
3. Богданович В., Семенченко А. Формалізація стратегічного планування у сфері державного управління // Економіка України. – 2007. – № 2. – С. 13-26.
4. Вдосконалення державного регулювання ринку комунальних послуг в Україні. – К.: Інститут економічних досліджень та політичних консультацій, 2005. – 92 с.
5. Волошко В. Реалії та перспективи транскордонного співробітництва України // Регіональна економіка. – 2005. – № 4. – С. 123-131.
6. Глазков С. Реструктуризація підприємств у контексті євроінтеграції: вплив на ринок праці // Україна: Аспекти праці. – 2007. – № 3. – С. 40-50.
7. Гончаренко О.В. Механізм організації міжбюджетних відносин в Україні // Актуальні проблеми економіки. – 2007. – № 4. – С. 75-85.
8. Данилишин Б.М., Хлобистов Є.В. Стратегічна екологічна оцінка управлінських рішень щодо формування та реалізації

-
-
- регіональної політики // Екологічний вісник. – 2007. – № 5. – С. 24-25.
9. Дець В.Ф. Комплексна оцінка ефективності системи міжбюджетного регулювання в Україні // Економіка і прогнозування. – 2007. – № 4. – С. 43-54.
 10. Долішній М.І. Розвиток міжрегіонального співробітництва в Україні: організаційний та інноваційний аспекти // Регіональна економіка. – 2002. – № 4. – С. 316-318.
 11. Євтух Л.Б. Довгострокові програми в економіці України, їхня суть і класифікація // Фінанси України. – 2005. – № 1. – С. 124-131.
 12. Кодацький В.П. Доходи і витрати державного бюджету України в сучасних умовах // Економіка, фінанси, право. – 2008. – № 3. – С. 16-17.
 13. Лук'яненко І.Г. Системне моделювання показників бюджетної системи України: принципи та інструменти: Монографія. – К.: Вид. дім “Києво-Могилянська академія”, 2004. – 542 с.
 14. Ляшенко В., Макогон Ю. До питання про необхідність багатовекторного міжрегіонального та транскордонного співробітництва // Регіональна економіка. – 2002. – № 1. – С. 99-107.
 15. Маниліч М.Г. Трансформація регіонального економічного механізму: Монографія. – Чернівці: Книги ХХІ, 2004. – 164 с.
 16. Масловська Л. Регіональні програми сталого розвитку (науково-методичні аспекти) // Економіка. Фінанси. Право. – 2003. – № 1. – С. 3.
 17. Мікула Н.А. Транскордонне співробітництво та облаштування кордону України // Економіка промисловості. – 2002. – № 3. – С. 44-51.
 18. Павлишенко М. Про відокремлення влади від бізнесу // Економіка України. – 2007. – № 2. – С. 53-61.
 19. Пепа Т.В. Фінансова складова комплексного розвитку продуктивних сил регіонів України // Фінанси України. – 2007. – № 10. – С. 34-41.
 20. Розміщення продуктивних сил і регіональна економіка: Підручник / За ред. С.І. Дорогунцова. – К.: КНЕУ, 2005. – 988 с.
 21. Сімонова О.В. Теоретичні аспекти стратегічного управління комплексним розвитком регіону // Регіональна економіка. – 2007. – № 1. – С. 145-153.
 22. Стеченко Д.М. Управління регіональним розвитком: Навч. посіб. – К.: Вища шк., 2000. – 223 с.: іл.

23. Чечуліна О.О. Контроль бюджетних повноважень при виконанні бюджетів // Фінанси України. – 2007. – № 6. – С. 64-68.
24. Шевчук Н.Ю. Структура видатків місцевих бюджетів та особливості їх побудови // Актуальні проблеми економіки. – 2008. – № 5. – С. 202-207.
25. Яремко Л.А. Роль уряду у формуванні інноваційного розвитку економіки // Актуальні проблеми економіки. – 2006. – № 8. – С. 23-32.